Ηλίας Καραβόλιας – Δημοπρατώντας την ψηφιακή εκδοχή των πραγμάτων

Πίνακας του Γουόρχολ (το έγχρωμο πορτρέτο της Μέριλιν Μονρόε) πουλήθηκε για 195 εκατ. δολάρια και ξεπέρασε σε αξία δημοπρασίας έργα του Πικάσο.

Οι ζάμπλουτοι συλλέκτες έργων τέχνης, όμως. απέκτησαν μικρούς μιμητές που επίσης έχουν συλλεκτική μανία και αρέσκονται στις ηδονικές δημοπρασίες.

Ανέκαθεν, εξάλλου, ο καπιταλισμός χρησιμοποιεί τη μιμητική επιθυμία και κατεβάζει στους «από κάτω» (μικροαστούς και μικροϊδιοκτήτες) τα χρηματιστηριακά παίγνια των ελίτ για να συντηρεί τον μύθο των ελεύθερων αγορών και το όνειρο του κέρδους από στοιχήματα σε παίγνια ψευδοαξιών.

Τα νέα λοιπόν στοιχηματικά «συλλεκτικά έργα τέχνης» είναι ψηφιακά και καλούνται NFTs (non fungible tokens). Σε απόλυτη μετάφραση: μη εμπορεύσιμες/μη ανταλλάξιμες μάρκες. Αλλά ιδού ο μυστικισμός του εμπορεύματος: Διότι είναι και εμπορεύσιμες και ανταλλάξιμες. Στηρίζονται στη λογική της μετατροπής της εκθεσιακής αξίας (αφού κλικάρονται και κυκλοφορούν στο δίκτυο) σε ανταλλακτική αξία (μέσω δημοπρασιών).

Για την ακρίβεια, πρόκειται για μοναδικά ψηφιακά πιστοποιητικά ιδιοκτησίας. Αλλά τι ακριβώς σημαίνει ψηφιακή ιδιοκτησία συλλεκτικού αντικειμένου; Τι ακριβώς μπορεί το υποκείμενο να βάλει ως άυλο έργο (δήθεν) τέχνης σε ιντερνετική δημοπρασία ; Τα πάντα που μπορεί να φανταστεί και να «ακινητοποιήσει» ψηφιακά ο άνθρωπος, κατοχυρώνοντας έτσι «τίτλο ιδιοκτησίας» και μάλιστα εισηγμένο σε χρηματιστηριακού τύπου οίκους ψηφιακών δημοπρασιών. Ασχέτως αν μπορούν έναν παρόμοιο να τον κατέχουν ελεύθερα στο Ίντερνετ και άλλοι !

Ο καλλιτέχνης-ιδιοκτήτης «μπορεί να κωδικοποιήσει το NFT και την αρχική του τιμή για αποτροπή της ψηφιακής πλαστογράφησης ή αναπαραγωγής του ως αρχείου. Έτσι κανένα NFT δεν είναι πανομοιότυπο, ακόμη κι αν κάποιος δημιουργήσει δύο ή περισσότερα ίδια έργα τέχνης καθώς τα μεταδεδομένα του εκάστοτε NFT είναι διαφορετικά» (πηγή : 2045.gr).

Ξέρω ότι δεν βγάζει νόημα όλο αυτό, αλλά εδώ είναι που χρειάζεται να κατανοήσουμε το πως αυτή η περίφημη ψηφιακή συναλλακτική καινοτομία (blockchain) καταγραφής του συμβολικού χρήματος (κρυπτονομίσματα) επιστρατεύεται από τεχνολογικούς ομίλους για κέρδη από δυνητική προσφορά και ζήτηση.

Είναι το ζενίθ του καπιταλιστικού φαντασιακού που συμβολικοποιεί στο ψηφιακό ασυνείδητο των χρηστών τόσο το έμφυτο κτητικό σύνδρομο του υποκείμενου όσο και τις συναλλακτικές του ενορμήσεις για δημοπρασίες και ηδονικές συναλλαγές με στοιχηματισμό σε «εκθεσιακές αξίες».

Όπως διαβάζουμε (2045.gr) το NFT «ορίζεται αδρά ως ένα ψηφιακό περιουσιακό στοιχείο ή ένας τύπος κρυπτονομίσματος που διασφαλίζει τη μοναδικότητα του αρχείου, όπως φωτογραφία, βίντεο, ήχος , κείμενο, GIF (μορφότυπο εναλλαγής γραφικών), σχεδόν οτιδήποτε μπορεί να αποθηκευτεί σε ψηφιακή μορφή»

Το NFT στην ουσία είναι «ένα πιστοποιητικό σε ηλεκτρονική μορφή που αποδεικνύει την αυθεντικότητα του ηλεκτρονικού αντικειμένου. Είτε αυτό είναι ένα τραγούδι, ένα έργο video-art, ένα meme, μία φάση από αγώνα μπάσκετ, μία συλλεκτική κάρτα, κ.ά».

Ακούστε τι σημαίνει ακριβώς ψηφιακός καπιταλισμός και απόσπαση συμπεριφορικού πλεονάσματος για παραγωγή υπεραξίας από ένα συμβολικό ψευδοσημαίνον : (στοιχεία από το 2045.gr)

– Ένα ψηφιακό αρχείο που απεικονίζει μια χρυσή λεκάνη τουαλέτας, που περιστρέφεται γύρω από τον εαυτό της, αγοράστηκε και πουλήθηκε ξανά και σήμερα κοστίζει 1,1 εκατ. δολάρια

– Λίγες ψηφιακές κάρτες από το διαδικτυακό παιχνίδι Pokémon σε video άλλαξαν (ψηφιακά) χέρια αντί 6,6 εκατομμύρια δολάρια. Πρόκειται για βίντεο που παραμένει ανεβασμένο online. Και θα παραμείνει εκεί. Οποιοσδήποτε μπορεί να το δει, να το κατεβάσει, να το στείλει στους φίλους του. Όπως ακριβώς και ο ανώνυμος ιδιοκτήτης του που πλειοδότησε +9.800% από την αρχική τιμή πώλησης.

– Ο ιδρυτής του Twitter έβγαλε προς πώληση το πρώτο του tweet. Ναι, το δημόσιο tweet που ο καθένας μπορεί να μπει και να δει. Σήμερα κοστίζει 2,5 εκατ.!

– Κάποιος άλλος πούλησε την ψηφιακή απεικόνιση μιας κάλτσας. Και μετά άλλης μίας. Δεν άργησε να συνεχίσει να πουλάει κάλτσες ! Ένα ζευγάρι τελικα πουλήθηκε αντί $100.000.

-Τα ίδια συμβαίνουν και με φάσεις του NBA (που έστησε ήδη ολόκληρη πλατφόρμα ψηφιακών αγοραπωλησιών) παρά το ότι μπορεί να τις βρει ο οποιοσδήποτε ελεύθερα στο YouTube!

Καταλήγω: Το ασυνείδητό μας είναι κάτι σαν αποθήκη συναρμολόγησης επιθυμητικών μηχανών. Ο καπιταλισμός εδώ μας εξωθεί μέσα στο «διασκεδαστικό άπειρο» του διαδικτύου και του συμβολικού άυλου χρήματος, για να παίζουμε με τα αρχέγονα ορμέμφυτα και ένστικτά μας.

Να νιώθουμε ηδονή, καθώς όλα αυτά είναι άυλη δημιουργία, εικονικό εμπόριο και πλασματική παραγωγή, όχι ο πραγματικός απαξιωμένος μόχθος.

Να εθιστούμε ότι είναι όλα είναι μια digital monopoly με αγορές, πωλήσεις, στοιχήματα, κέρδη, υπεραξίες, δυνητικές αποδόσεις.Ότι όλα είναι αγορά και ιδιοκτησία που μπορεί να εμπορευματοποιηθεί.

Άλλωστε δεν είναι το ίδιο να πας στο μουσείο και να φωτογραφίσεις έναν Μονέ ή έναν Ρέμπραντ, με το να είσαι ο «ιδιοκτήτης» του (της ψηφιακής εκδοχής)!

Ώσπου μια μέρα, εικάζω, να μπορείς να πουλάς και την ίδια σου την ψηφιακή εκδοχή, ως υποκείμενο-χρήστης, δηλαδή τον δικό σου ψηφιακό βίο, μήπως και όταν αναστηθείς ψηφιακά να μπορέσεις να τον βάλεις για δημοπρασία στους Sotheby’s ή στους Christie’s…

ΥΓ: Κλέβω μια φράση (για την Αθήνα) του συγγραφέα Αλέξη Σταμάτη, που φρονώ ότι ταιριάζει επίσης και στον ορισμό του διαδικτύου : «εργοτάξιο εξόρυξης εντυπώσεων, με πρώτη ύλη ευφάνταστα συστήματα κατανόησης, συναισθήματα και ενισχυμένο χρόνο».